

Obsah:	1
Plánované akce	2
Editorial	2
Společenská kronika	
Jubilanti – 3.blok/2012-13	3
K nedožitým osmdesátinám JMK	4
Vzpomínka	8
K inspiraci (aj poučení)	
Stavební tradice Slovácka –IX.	9
Ze vzpomínek strýca O.Krejčího –IV.	16
Ze Slováckých pověstí - II.	17
Folklorní (i jiné) akce	
Dětské hody	18
Fotoreportáž ze Strážnického festivalu	20
Živá píseň na Strážné hůrce	24
Juchání v Tatrách	26
Letní soustředění Slováčku	27
MFF Brno	28
Vinařovo okénko	
O vývoji vinařství – IV.	30
Aktuality ze světa vinařů	34
Receptář	
Tašky	35

*

Plánované akce - do 2. /2013 :

Besedy u cimbálu:

24. 10. v KD Rubín - Kyjovské hody

21.11.2012 v KD Rubín

5.12.2012 v KD Rubín - Mikulášská

19.12.2012 v KD Rubín - Vánoční

Kromě besed je v plánu činnosti:

10.11. 2012 Setkání krúžků v Bratislavě a doprovodný program (příhlášky Z. Kristová)

2.2. 2013 Slovácký ples (Ej Kyjove, Kyjove)

Další akce zatím nejsou známy- sledujte web či nástěnku.

*

Editorial

Vážení čtenáři Krúžkozoru,

tak už tu zas máme podzimek – pro vinaře čas sklizení i čas po něm zaslouženého oddychu, a vychutnávání jeho plodů. Přes léto jste nepochybně prožili mnoho krásného (lze doufat, že pro většinu z Vás tomu bylo skutečně tak), a z některých prožitků Vám tu nabízíme slovní či obrazové reportáže. Většina tohoto čísla je po zásluze věnována nedožitým osmdesátinám našeho (i Vašeho) bývalého nezapomenutelného starosty J.M.Krista. Tomu byl dedikován a vzpomínkám na něj obsahově zaměřen i letošní srpnový Mezinárodní folklorní festival v Brně (jehož byl JMK duchovním otcem). Mimochodem, byl iniciátorem vzniku i tohoto časopisu a přičkl mu stávající název.

Tak se s chutí začtěte do nynějšího čísla – a posílejte příspěvky! (není Vám až trochu hloupé vidět zde stále tytéž autory?...). A prosím, datujte popisované akce přesně (já to většinou nevím...).

A protože se do dalšího čísla budete moci začíst až v únoru, přeje Vám redakce už nyní krásný zbytek podzimu, požehnané Vánoční svátky, a co nejlepší start do Nového roku (a ten konec světa předtím prý určitě nebude...) !!!

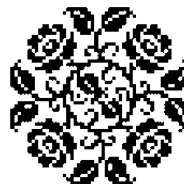

Jiřina Lacinová

*

Společenská kronika

Jubilanti - X./ 2012 – II./ 2013

listopad	Ing.	Rostislav Viktorin	85
listopad	Ing.	Ladislav Šumbera	80
prosinec	Dipl.technik	Josef Dokoupil	80
prosinec		Ludmila Besedová	60
prosinec	Ing.	Alois Vala	70
prosinec		Jiří Bečka	70
leden	Ing.	Antonín Juřeník	70
únor		Miloslav Medovarský	50

Blahopřejeme!

*

K nedožitým osmdesátinám Jana Miroslava Krista, a také o pořadu Souputníci

Václav Štěpánek

Letošního roku si celá folklórumilovná veřejnost připomněla nedožitě 80. narozeniny Mgr. Jana Miroslava Krista (3. 9. 1932–11. 1. 2007), našeho předního etnochoreologa, badatele, který měl lví podíl na tom, že slovácký verbuňk dostal na seznam světového dědictví UNESCO jako „mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva“, vynikajícího tanečníka a choreografa lidových tanců... V těch profesních superlativech bychom mohli pokračovat ještě mnoha dalšími výčty. Pro nás v brněnském krúžku je však bezesporu podstatné to, že Jan Miroslav vtiskl výraznou pečeť také tomuto spolku. Vždyť s ním byl spjat již od 50. let, a od roku 1973 byl až do své smrti přímým hybatelem krúžkařského dění. On to byl, kdo jako starosta vyvázal krúžek z příslušnosti k závodnímu klubu železničářů a obnovil v roce 1990 jeho spolkovou podstatu, on to byl, kdo z krúžkového souboru vytvořil vyspělé folklórní těleso, které se slováckým folklórem sjezdilo celou Evropu (a jenž také většinu těch zájezdů zorganizoval a vedl) a které z pásem, jenž vytvořil, dodnes z větší části žije, on to byl, kdo dal popud k založení krúžkařského občasníku Krúžkozor...

Brněnská veřejnost si osobnost Jana Miroslava připomněla pořadem Souputníci na XXIII. brněnském mezinárodním folklórním festivalu. Bylo to ostatně velmi symbolické, neboť Jan stál jak u zrodu tohoto dnes již tradičního festivalu, tak dal v roce 1989 popud k založení Sdružení přátel folkloru v Brně, které festival pořádá. Pořad, který připravil neúnavný Milan Zelinka, prezident festivalu, a jehož průvodcem byl dr. Karel Pavlišťík, CSc., Janův spolužák z gymnázia, celoživotní přítel a spolupracovník, měl za úkol zmapovat folklórní putování Jana Miroslava a důležité mezníky jeho života spjaté s folklórem. Účinkovaly v něm soubory, jež Jan spoluzakládal,

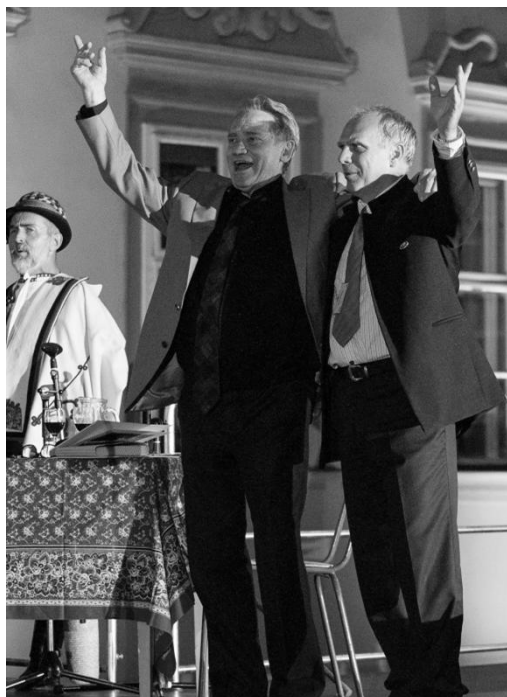
nebo v nich dlouhou dobu umělecky působil (Olšava, Rozmarýn z Újezdce u Luhačovic a Lipovjan, Velička nepřijela), chybět samozřejmě nemohli verbíři, jejichž vystoupení tvořilo závěrečný blok pořadu (z těch nejúspěšnějších se nezúčastnil pouze Ruda Tuček). Většinu podstatného z Janova folklórního života se Karlu Pavlištíkovi v často emotivních komentářích během pořadu podařilo i přes časové omezení říci. Bezesporu to byl velmi úspěšný počín, který zůstane nadlouho zapsán v paměti jak těch, kteří se jej zúčastnili, ať již jako vystupující, ať již jako diváci.

Jediná slabina pořadu spočívala v tom, že diváci vlastně nevěděli, co jednotlivé soubory předvádějí (pokud to tedy ti poučenější z nich nepoznali sami), ani kdo jsou jednotliví sólisté – až na výjimku primáše Olšavy Luboše Mála a Petra Vozára, kdysi sólového tanečníka brněnského krúžku a v současnosti uměleckého vedoucího Rozmarýnu, které představil sám průvodce pořadu. To měl být nejspíš úkol moderátorky pořadu, ale ve víru pořadu k těmto informacím jaksi nedošlo. Zanikla tak i skutečnost, že pořad stál z větší části na muzice krúžku pod vedením Pepy Pokorného, která kromě samotného vystoupení krúžku obstarala i zahájení pořadu, hrála pro tanečníky Lipovjanu a také pro závěrečné vystoupení verbířů (tam se sice přidaly i muziky Olšavy a Rozmarýnu, ale co dělat věděl pouze náš primáš, který celé toto improvizované těleso řídil). Také promyšlené vystoupení krúžku bez průvodního slova ztratilo část svého efektu. Jednotlivé vstupy byly totiž vybrány tak, aby připomněly jisté etapy života Jana Miroslava s krúžkem spjaté.

Vystoupení mužského sboru mělo přiblížit jeho životní lásku k verbuňku. Vždyť s působením v krúžku je spjat i jeho velký úspěch ve strážnické verbířské soutěži v roce 1958. Tehdy si tři krúžkařští tanečníci, tři Janové, dnes tři folklórní legendy – Jan Krist, Jan Pavlík a Jan Prokop, z nichž v současnosti již pouze ta prostřední ještě rozdává radost svým působením, rozdělili v této soutěži první tři místa. Později, v osmdesátých letech 20. století stál Jan spolu

s Karlem Pavlišťikem u zrodu obnovených verbířských soutěží ve Strážnici v krúžku pro ni vychoval nebo alespoň výrazně ovlivnil několik vynikajících tanečníků. Tři z nich – všichni vítězové strážnických verbířských slavností – Štěpán Hubačka z Podluží, Mirek Vymazal původem z Hanáckého Slovácka a Petr Vozár z Uherskobrodsko se proto také představili v pásmu mužského sboru, sestaveného z hrdinských vojenských písní z Podluží. Bylo to ostatně pásmo, které Jan Krist spolu s tehdejším, dnes již také zesnulým vedoucím mužského sboru Antonínem Bartošikem, před lety sestavil. Zpěváci sboru, aby zdůraznil skutečnost, že Slovácký krúžek sdružuje folklórumilovný lid z celého moravského Slovácka, vystoupili v krojích obcí či regionů, z nichž pocházejí, nebo k nimž mají blízko. A dlužno podotknout, že v počtu více než úctyhodném. Spolu s verbíři jich bylo hodně přes dvacet a jejich půlkruh se na pódiu téměř ani nevešel.

Ženský sbor se představil milostnými písněmi z Březové pod Lopeníkem, které pocházejí ze zápisů Jana Miroslava, které jako student na Březové pořídil od místních zpěvaček. Sběratelská činnost, ač pouze okrajová, tak vlastně doplňuje obraz renesančně košaté Janovy osobnosti a je jen škoda, že

K. Pavlišťík s ředitelem MFF M. Zelinkou v pořadu Souputníci - foto M. Čížková

tato skutečnost v pořadu nezazněla.

Konečně třetím vstupem krúžku bylo vystoupení taneční složky, v níž se, kvůli momentální členské krizi, již prochází, byli nuceni představit i někteří již dlouho neaktivní tanečníci (Jiří Kroulík), kteří ale nezapomněli nic z toho, co se ještě od Jana Miroslava naučili. Taneční složku krúžku vedl Jan dvacet pět let, od roku 1974 do roku 1999. Sestavil pro ni mnoho choreografií, které se v krúžku používají dodnes. Chasa krúžku, vedená na tomto vystoupení svým doyenem Zdeňkem Fajbusem, blízkým Kristovým spolupracovníkem, jenž vzbuzoval pozornost diváků lehkostí a naprostou jistotou svého tanečního kroku (a nikdo, s kým jsme mluvil, by mu jeho 72 let nehádal), si z těchto choreografií připravila vystoupení pásmo fašankových tanců ze Suchova na Hornácku.

Z vystoupení krúžku by měl Jan nejspíš radost. Bylo povedené a stalo se tak poděkováním za těch třicet let, v nichž byl s brněnským krúžkem nedílně spjat. Na závěr této malé recenze na pořad o Janu Kristovi a zároveň této malé vzpomínky na jednoho z velikánů krúžku mohu jen zopakovat to, co jsem již kdysi řekl při loučení s ním. Totiž, že nám, o generaci mladším členům Slováckého krúžku, zůstane náš dlouholetý starosta před očima zřejmě navždy tak, jak jsme jej kdysi spatřili při našem prvním příchodu do krúžku: tedy jako mimořádně zajímavý muž, jenž jakoby sestoupil s obrazů Jaroslava Čermáka: prošedivělý, štíhlý, hrdě vzpřímený, s hrdinně nakrouceným knírem. Jako tanečník, který při verbuňku vždy jako první vyskočil doprostřed půlkruhu zpěváků a jehož střídme brodské cifry se výrazně odlišovaly od rozmáchlých podlužáckých figur. Jako ten, který kolem sebe šířil nepopíratelné charisma člověka, který ví co dělá a také ví, že to dělá dobře. Jako ten, který pro nás byl a zůstane nedostižným vzorem, protože byl a navždy zůstane v moravském folklórním světě osobností zcela výjimečnou.

*

Vzpomínka...

Bylo to ještě v dobách hluboké totality, někdy na začátku osmdesátých let, kdy jsem ještě žil v Praze. Jeli jsme s Jarošem Homolou z Moravského plesu nad ránem tramvají č. 1, která tehdy jezdila do Vršovic, kde jsem bydlel. Jak bývá zvykem a jak se také po Moravském plesu patří, byli jsme pěkně rozkurážení (hornáci by řekli ponapíjení) a tak na sebe písnička nedala dlouho čekat. Po naší první, dru-

J.M.Krist, jak jsme ho znali –foto J. Lacinová

hé sedlácké se z přední části vozu ozvala další a dokonce v pravém hornáckém grífu. Tak jsme se s pro mě neznámým chlapíkem v brodském kroji, urostlé postavy, delším zatočeným knírem a již šedivějícími delšími vlasy, v sedláckých štengrovali až někam na Vinohrady. Nejlepší na této příhodě bylo to, že jsem potom v novinách Večerní Praha našel dopis nějaké paní z Opavska, která se chtěla podělit o svůj krásný zážitek z Moravského plesu a psala, že se ještě při cestě noční tramvají č. 1 zpívaly slovácké písničky. Až po letech jsem zjistil, že onen neznámý slovácký bohatýr byl Jan Miroslav Krist, který se vracel z plesu se Zdenou stejnou tramvají jako my.

M.Hebron

*

K inspiraci (aj poučení)

Stavební tradice Slovácka – IX. část

Estetika lidových staveb

Ing.arch. Adéla Jeřábková

Motto:

Svítaj, Bože, svítaj,
aby skoro deň byl,
nech sa já podívám,
kde sem já večer byl

Červenú hlinečku,
nalíčené vápnem,
okénko zastrené
cinobrovým šátkem.

Byl sem já v domečku
majú tam cérečku,
majú obrovnané
červenú hlinečku.

Okénko zastrené,
dvérka malované,
nechod' tam, šohajku,
je tam čarované.

Pro území Moravského Slovácka je – jak jsme si již objasnili v předchozích částech – charakteristická zástavba převážně zděná, hliněná. Roubené stavby sem zasahují jen okrajově v horských oblastech, na Kopicích a Luhačovském Zálesí. Starou techniku „nabíjenice“ postupně vytlačovala technika zdění z nepálených „vepřovic“, na Slovácku zvaných „kotovice“, které jsou první formou skutečné cihly. Je to již materiál specializované vesnické malovýroby, poněvadž jej vyráběl cihlář (často cikán) na zakázku. Stavby z vepřovic se již mohl ujmout venkovský zedník a mohl dát stěnám architektonicky ztvárněný povrch omítkou a používat i řadu běžných zednických forem: římsy, šambrány, lizény, barevnou rámovanou plochu. Vepřovic se na slováckém venkově užívalo nejméně od konce 18. století do let okolo 1900 téměř výhradně.

Z pálených cihel se v té době stavěly klenby a komíny. Celá stavení z cihel stavěli pouze bohatí. Význam pálených cihel se zvyšoval úměrně se vzrůstem průmyslové výroby, ale dodnes najdeme nemalý počet dochovaných domů z „kotovic“.

Pro ochranu stěn a v neposlední řadě i z estetických důvodů byly a jsou domy omítány. Nejrozšířenější bývala omítka hliněná – jílová a vápenná. Obě našly uplatnění na zděných budovách a v menší míře také na staveních roubených (bílé zdůraznění okeních a dveřních otvorů, kamenných podezdívek, příp. ohazování celé stěny „do kožucha“). Zatímco na roubených domech se vápenná omítka natírala jen bílým vápenným mlékem, u zděných budov bylo vápno často tónováno přírodními barvivy. Bílení stěn se opakovalo i dvakrát do roka (nejčastěji před velikonoce a hody) a stavení tak nabývala čistého a přívětivého vzhledu. Vápenná vrstva, která vznikala několikerým opakováním bílení stěny, vytvářela potah, jenž chránil omítku před účinky povětrnostních podmínek a zároveň ji opticky změkčoval a plasticky ztvárňoval. Bílá plocha zdi se kontrastně odrážela od modré (nejčastější), černé sazové, zelené i jinak barevné podrovnávky.

V procesu postupného přechodu od štítového k podélnému zastavění ulice se průčelí spojila v jednu frontu, žudra se obátila ze dvora do ulice a stávala se reprezentativní záležitostí. Bílá plocha nad podrovnávkou již nestačila. Od konce 19. století byla průčelí natírána i žlutě, okrově, modře nebo zeleně, vždy s bílým ohraničením barevných ploch, které jsou často plasticky zpracovány strukturou stříkané omítky. Barevné tóny jsou živé, čisté, bílá mezi nimi svítí ještě více, podtržena slabě modrým nádechem. Takto pojednaná plošná barevnost vytvářela přímo jedinečné prostory. Za nejlepší příklady můžeme označit obce Vnorovy, Zarazice, Kněždub a některé jiné, jež svou jednotností působily až monumentálně.

Osobitou a působivou součástí výzdoby domů byla (a někde dosud je, i když dnes již vyjímečně) nástěnná ornamentální malba,

prováděná téměř výhradně vesnickými ženami. Slovácké malérečky vytvářely ornamenty bez předlohy, s velmi vyspělým citem pro úměrnost v bohatosti tvarů a barev. Část stěny, která měla být pomalována ornamentem, byla vždy vybrána na významném místě průčelí. Zpravidla to bylo žudro, často bylo ornamentu použito k orámování oken. Největšího rozvoje dosáhla názední malba na Podluží, Kyjovsku a Strážnicku.

Z dokumentace maleb z konce 19. století je zřejmé, že bohaté rostlinné ornamentice, která převládla ve 20. století, předcházely prostší geometrické i vegetativní motivy, jež mohly v sobě skrývat i stopy někdejší symboliky a náboženské (věřské) obsahovosti. Základem téměř všech starších maleb např. na žudrech na Podluží byl motiv „růže“, jehož původní klasickou formu zachytil Josef Mánes na půvabném akvarelu chalup z Břeclavi z 50. let 19. století. Tento motiv je složen ze čtyř půlkruhů (na Mánesově vyobrazení jsou střídavě červené a modré), které přiléhají svým průměrem ke stranám čtverce. V dalším vývoji tohoto motivu se z ústředního čtverce stal kruh, vyplněný uvnitř šesticípou barevnou hvězdou, níž se částečně prolínají čtyři další kruhy. Na dokladech z počátku 20. století jsou již tyto základní tvary doplněny rostlinnými prvky (zejména tulipány), drobnými elipsovítymi motivy a závitnicemi. V pásech pod okapem žudra byly motivy „slimáků“ ve tvaru skloněného písmene S. Tento prvek se stal pro názední malbu na Podluží velmi charakteristickým. Počátkem 20. století začíná být starý motiv růže nahrazován na obou stranách oblouku žudra motivem šesticípé hvězdy, uzavřené do hruškovitého tvaru. Rostlinný ornament se stále více a více rozvíjí, až v posledních desetiletích nabývá přebujelých tvarů. Na konci 19. století se počal na ose žudra uplatňovat motiv jablka, jenž se pak postupně přeměnil v motiv srdce. Oba motivy nahradily na nových žudrech zejména v Lanžhotě a Tvrdonicích starý motiv růže. Výzdoba žudra od 70. let 20. století se vyznačuje rozložením ornamentů po celé horní ploše žudra a někdy zasahuje i hluboko do pilířů, jež byly

na starých žudrech ozdobeny jen zelenou nebo žlutou plochou. Někdejší střídmost a barevná harmonie názedních maleb jsou na Podluží často nahrazovány ornamentální zdobnělostí, přebujelostí a někdy i nevhodnou kombinací barev.

Zatímco na Podluží jsme mohli sledovat vývoj názední malby od 50. let 19. století až do téměř současnosti, v ostatních oblastech Slovácka jsme odkázáni na mladší doklady, jež vznikly většinou až ve 20. století. Jejich ornamentální kompozice se skládají téměř výhradně z rostlinných prvků, (ojediněle se vyskytuje i motiv srdce), jejichž vzory nalezneme v ornamentice místních krojových výšivek. Tím jsou dány také krajové zvláštnosti ve výzdobě žuder, okenních i dveřních ostění v okolí Kyjova (Svatobořice – Mistřín), Strážnice (Tasov, Petrov, Rohatec) a Uherského Hradiště (Mařatice, Uherský Ostroh). Poněkud odlišný charakter má výzdoba průčelí domů ve Strážnici, která se rozvinula až po druhé světové válce v souvislosti s folkloristickými slavnostmi, v její výrazné ornamentice zaujímá vedle rostlinných prvků ústřední postavení stylizovaný motiv kohouta.

V ostatních částech jihovýchodní a střední Moravy byly názední malby mnohem prostší než v uvedených regionech Slovácka. Často se skládaly jen z ozdobného malování kolem domovního čísla. Na Luhačovickém Zálesí byla okna v průčelí domu vroubena jedním nebo dvěma pásky, v jejichž rozích byla umístěna červená nebo jinobarevná srdíčka či jiné motivy. Řidčeji byly kolem těchto pásů ještě rostlinné ozdoby a pestrobarevné palmety. Vnější plocha mezi okny byla zpravidla pestře pomalována kruhovou nebo věncovou výzdobou. Některé domy měly vyzdobeny malbou kapličkové výklenky. V ornamentice byly nejčastější větvičky, karafiáty, tulipány, růže, hrozny, klasy, srdíčka, ptáčci, květináče i symbolické motivy christogramu, trojramenného svícnu a kalicha.

V dnešní době, bohužel, barevná a ornamentální výzdoba průčelí, dříve tak typická pro svéráz slováckých obcí, je v celkovém

vzhledu obce již bezvýznamná. Původní stav domů si můžeme rekonstruovat jen podle ojedinělých staveb...

Úsilí zkrášlit obydlí se projevovalo nejen na vnějších stěnách, které se stávaly předmětem obdivu i kritiky sousedů i náhodných návštěvníků obce, ale také uvnitř domu, kde se odbýval život rodiny v jeho všedních, svátečních i obřadních příležitostech. Pozoruhodné uplatnění našla v této výzdobě malba, soustředěná na vnitřních stěnách jizby a síně a hlavně pak na stěnových plochách kolem ohniště.

S malovanými ohništi se setkáváme nejen v celé oblasti výskytu názedních exteriérových maleb, ale i tam, kde se tyto malby nevyvinuly nebo nedosáhly většího rozvoje (např. v hornáckých obcích v okolí Velké nad Veličkou). Vznik názedních maleb na ohništích byl úzce spjat s oddělením ohniště od pece a s jeho přenesením do prostoru černé kuchyně v síni. V místech rozšíření tohoto druhu názední malby předpokládáme tento proces v 18. a 19. století.

Nejstarší postup malování stěn u ohniště spočíval v tom, že hospodyně omazala celou plochu, která byla začerněna sazemi z ohniště, světlou hlinou rozředěnou horkou vodou. Do této vrstvy pak malovala jedním až třemi prsty jednoduché kompozice z vlnovek, kroužků, klikatých čar, závitnic apod. Černá kresba ornamentu vystupovala zřetelně ze světle hnědé plochy zdi. Ještě výrazněji prostupoval ornament ze zdi, jejíž hliněná omítka, smíšená s koňským trusem nebo plevami, byla na povrchu obílena vápenným mlékem, do něhož se přidával dřevěný popel. Ornament malovaly ženy bez předchozího rozměřování nebo předkreslování. Vyznačoval se symetričností a kompozice se skládala většinou ze stylizovaného stromku s květy a plody, z girlandy rostlin a květů, které obepínaly „čelusně“ (Strážnicko, Hornácko), někdy vyrůstal květ se stylizovanými tulipány, jablíčky, lístky a pupenci z květináče nebo srdce. Malby prsty se užívalo také při výzdobě jiných vnitřních stěn domu.

Druhou technikou, uplatňovanou zejména při zdobení zdi oddělující černou kuchyni od vlastní síně a podstropních částí

Josef Mánes - chalupy v Břeclavi - reprodukci dodala autorka

místnosti, bylo malování barevných ornamentů na bílém nebo barevném podkladě. Nejrozvinutější podoby nabyly tento druh názední malby na Podluží. O zdejších rozměrných kompozicích, zabírajících plochu až čtyř metrů čtverečních, máme zprávy z konce 19. století. Podloží těchto maleb měla rumělkově červený základ a na něm bíle konturovanou a barevně vyplněnou kresbu složenou ze závitnicových a rostlinných motivů. Ústřední plocha, obílená vápnem, byla vyplněna rostlinnými ornamenty. Malbu uzavíral pod stropem pás široký jako podnož žluté barvy, na níž byly pravidelně rozloženy bíle konturované motivy. Vedle geometrických a rostlinných prvků se v ornamentice názedních interiérových maleb vyskytovaly v menší míře i zoomorfní motivy (stylizovaný pták).

Velmi pomíjivým a skromným uměním bylo vylévání ornamentů praménkem vody nebo vysýpáním žlutým pískem na

dusané zemi v jizbě. Provádělo se zejména při nedělním a svátečním úklidu obydlí. Geometrický a rostlinný ornament vysýpaly nebo vylévaly ženy jedním tahem pomocí nádoby, která měla ve dně díрку (např. květináče). Jen doplňky ornamentu, jako listy a výhonky u rostlinných vzorů, prováděly u sypaného ornamentu přímo z ruky. Před velikonoce, poutí, hody a jinými významnými svátky zdobily slovácké ženy vysýpanými a vylévanými ornamenty také chodníky před domy. Na Kyjovsku vysýpaly ženy bohaté ornamentální vzory přímo z ruky, bez použití pomocného nástroje. Čistota a upravenost uvnitř domu i v jeho okolí byly znakem spořádané domácnosti, čistotné hospodyně. Zvláště na ně dbali v domech, kde žily svobodné dívky.

Půvab interiéru starých jizeb byl dotvářen malovanými a vyřezávanými kusy nábytku, obrázky svatých, keramikou, tkanými a vyšívanými doplňky. Celkový pěkný vzhled příbytků zvyšovaly i květiny v oknech.

(Použitá literatura:

FROLEC, Václav, Lidová architektura na Moravě a ve Slezsku, Blok Brno 1974
MÁČEL, O., VAJDIŠ, J., Slovácko, architektonický vývoj vesnice, NČVÚ Praha 1958)

Ze vzpomínek strýca Olina Krejčího- IV.

dodal M. Hebron

Koncem srpna t.r. jsem dostal dopis od našeho nejstaršího (v květnu oslavil 98. narozeniny) a čestného člena pana Oldřicha Krejčího. Zdraví v něm všechny členy a přátele našeho Slováckého krúžku a v reakci na výzvu redaktorky Jiřiny Lacinové k větší publikační aktivitě členů v Krúžkozoru zasílá jednu úsměvnou příhodu z oslavy stoletého výročí Krúžku před čtyřmi lety.

Nevím, jestli je na naší planetě člověk, který by se někdy nedostal do trapné situace. Mně se přihodila jedna při oslavě stého výročí brněnského Slováckého krúžku, které jsem se s manželkou také zúčastnil. Přijeli jsme poměrně brzy a podle pokynů Rosti Viktorina jsme se usadili u jednoho stolu... Měl jsem sebou pětilitrový demižon ryzlinku. Jak se hosté a účinkující scházeli, všimnul si nás jeden z „hudců“, kteří ladili nástroje a přišel nás pozdravit. Neměl jsem pohárky a tak jsem mu nabídl, aby se napil z demižonu a aby zavdal také ostatním hudcům na jevišti – což také učinil a pak demižon postavil někde pod stůl.

Sál se zaplňoval, přicházeli známí, na demižon jsem zapomněl. Když krásná Helenka, která slovem doprovázela program, ohlašovala po polovině programu přestávku, zmínila se o tom, že je přítomen také nejstarší člen Krúžku – pětadevadesátiletý O.K. s manželkou. Tu jsem si vzpomněl na zatoulaný demižon s vínem. Ale pozdě. Přicházeli gratulanti – paní Kristová, Pavlíková, Luboš Holý, primáš M.Hrbáč, J. Pavlík, Nečas, z pražského krúžku manželé Šálovi a další, a já jsem stál jak solný sloup a neměl jsem čím si s nimi připít. Trapas. Demižon se objevil při závěrečném mužském sborovém zpěvu, kdy byl vyprázdněn.“

O. Krejčí, v Kyjově 26.8.2012

*

Ze Slováckých pověstí – II.

Hastrman na Dyji (*Stará Břeclav*)

Na hastrmana, který sídlil v jednom rameni Dyje v blízkosti Staré Břeclavy, si rád vzpomínal stařeček Ščuka. Dyje za Starou Břeclavou bylo místo, kde se stařeček Ščuka ve svém volném čase nejraději zdržoval. Byl vášnivým rybářem a pobyt u vody ho lákal více než vyesedávání u piva a karet. Byl rybářem velmi zkušeným a domů nepřicházel nikdy s prázdnou.

Na chytání ryb si vymyslel jakýsi zvláštní zlepšovák. Byl to zdokonalený čeřen, ve kterém měl jako návnadu zavěšený míšek s vařeným ječmenem. Zaútočila-li na návnadu větší ryba, čeřen se pohnul a rozezvučel zvonek, který byl zavěšený na jeho holi. To bylo znamením, že v čeřenu je nějaká větší ryba a že přišel čas, kdy má čeřen z vody vytáhnout.

Když byl stařeček sám, přicházel za ním takový malý zelený mužiček. Zjevil se vždy znenadání, jako by vyrostl ze země. Stařeček věděl, že je to hastrman, ale nebál se ho. Hastrman vždycky se stařečkem pěkně pobesedoval, nacpal si do své faječky tabáku ze stařečkova kočičáku a poradil mu, kde má hodit čeřen do vody, aby ulovil pěkné kusy. Když odcházel, vždy přál stařečkovi pěkný lov, ale jednou mu při loučení řekl výhrůžně: „Michale, to ti povídám, až sa bude někdo topit, né abys ho vytahoval z vody. Ani jednu rybu bys víc už potom nikdy nechtyl!“

Stařeček měl však štěstí, že v jeho blízkosti se nikdy nikdo nekoupal, takže nemusel nikoho zachraňovat a hastrmana si nepohněval.

dodala J. Lacinová

(Literatura:

ŽARDECKÝ, Jiří „Slovácké pověsti“, Arca JiMfa, 1998)

*

Folklorní (i jiné) akce

Dětské hody ve Starém Poddvorově (16.-17.6.)

Děti ze souboru Slováček vyjely v červnu se svým tanečním vystoupením na dětské hody ve Starém Poddvorově .

Pozváni jsme byli místními organizátory, což nám předal pan Ing. Oldřich Kúřečka, člen cimbálové muziky Kordulka, při vystoupení na Besedě u cimbálu Slováckého krúžku v květnu v Rubínu. Víme, že O. Kúřečka je synem bývalého stárka a významného člena krúžku z padesátých let Oldřicha Kúřečky st., a protože nás těší, že oboustranné přátelství s krúžkem a krúžkaři stále pokračuje, rádi jsme účast na hodech přijali.

Dětský folklorní soubor Slováček v kroji – foto dodala J. Martinková

Ve Starém Poddvorově mají dětské hody velkou tradici. Každý rok se jich účastní kromě místního souboru i několik dětských souborů přespolních a v letošním roce ještě soubor z Maďarska a ze Slovenska.

Vzhledem k pěknému počasí se vydařil průvod i vystoupení. Potěšil nás i výlet na blízký Větrák – starý dřevěný větrný mlýn a rozhlednu.

Pro děti to byla výborná příležitost na vlastní oči vidět, jak takové hody vlastně probíhají – stárci, mája, povolení od starosty k hodům, krásné kroje.

Doufáme, že se podobné nevšední zážitky naskytnou Slováčku i v budoucnu.

*Jitka Martinková
vedoucí souboru Slováček*

P.S.

A ještě se na vědomost dává, že muzika Slováčku v březnu 2012 nahrála CD s písničkami, které bude k zakoupení na hodové besedě za cenu 50 Kč. Náhled a ukázky písniček jsou na www.slovacekbrno.cz

*

Fotoreportáž ze Strážnického festivalu (22.-24.6.)

Strážnický skanzen se stal místem kumulace folklórních osobností, dobrých vín a místem pro setkávání přátel.

Slovácký krúžek v Brně

Na Bludníku vystupovali hosté z daleka (donští Kozáci)

Na Bludníku vystupovali také domácí (verbující Strážničané)

Slovácký krúžek v Brně

Ulicemi Strážnice se jela velkolepá Jízda králů (v režii krúžkaře J. Hořáka)

U dalšího krúžkaře - M. Stanislava se scházeli krúžkaři z Brna i Prahy

Slovácký krúžek v Brně

V noci v parku hudci hudli

Na Zahrádce se soutěžilo o nejlepšího verbíře - fotky dodala J. Lacinová

*

Živá píseň na Strážné hůrce

Mirek Dostál

Každoroční návštěva Hornáckých slavností je pro mne výzvou i svátkem. Když jsem letos seděl v řadách diváků v přírodním amfiteátru na Strážné hůrce, obhlížel oblé tvary protilehlé Leštské hory, oddělující Velkou od Kuželova a pode mnou, na prkenném jevišti bez zastřešení nastupovali v nádherných hornáckých krojích účinkující z celého Hornácka, míhaly se mi v hlavě vzpomínky na minulé ročníky slavností. Už jsem jich absolvoval pěknou řádku.

Vlastně se zde toho od doby mé první návštěvy ve Velké (bylo to v roce 1988) příliš nezměnilo. Přibila pouze hygienická zařízení, také diváků je nějak více, sedlácké se nyní tancují po moderním způsobu s natřásáním, ale jinak mi opět připadá, jako bych se vrátil mnoho let zpátky.

Znovu vychutnávám melodie bohatýrských zpěvů v podání hornáckých sólistů zvučných jmen, obdivuji statečné „mrňouse“ v dětských krojích a cvičkách, registruji lokálku funicí na protějším kopci a starostlivé pohledy pořadatelů, vystupujících i diváků k nebi, po kterém se honí mraky, slibující průtrž.

Včera lijavec předčasně ukončil večerní program. Dnes se však veličtí katolíci vydatně pomodlili, protože poměrně slušné počasí vydrželo po celý sobotní večer, takže mohl být předveden celý hlavní program nazvaný „Katerino, staň hore“ a dokonce se mohlo pokračovat v nočním zpívání při Zbojnickém večeru s opékáním baranů, které připravil, jak se sám nazývá, „polepšený zbojník“ Antonín Vrba.

V průběhu času nové cimbálové muziky vystřídaly ty legendární, ale jejich kvality dávají takřka jistotu, že i ony se jednou stanou legendou. Pro vykreslení atmosféry vyjmenuji alespoň ty muziky, na které si při psaní tohoto článku vzpomínám. Především to je HCM Martina Hrbáče, HCM P. Galečky, HCM M. Minkse, HCM

Kubíci, pokračující v tradici rodiny Kubíků, či HCM P. Supa, kterou jsme mohli letos přivítat na květnové besedě u cimbálu.

Těžko vyspat veškeré zážitky obou večerů, které jsem na Strážní hůrce prožil, ale alespoň ten nejsilnější. V pátek to pro mne osobně byla chvíle, kdy pan řídící - František Okénka zazpíval, rok po svých devadesátých narozeninách, píseň „Švarný šohajíček šlapával chodníček“, při které mnozí jen těžko potlačovali své dojetí. S hrdostí jsem si uvědomil, že se do historie hornáckého folklóru ve všeobecném slova smyslu, ale i do slavností jako takových neopominutelně zapsal také náš bývalý starosta J. M. Krist, společně se Zdenou Jelínkovou a dalšími krúžkaři. V sobotu, či vlastně v neděli ráno, to byly chvíle u praskajícího ohně při volném zpěvu ve společnosti primáše Kubíka - Vilíka a výkvětu hornáckých zpěváků, z nichž jmenuji alespoň Martina Prachaře. Naše zpěvy se nesly údolím Veličky až do kuropění.

Ještě jedna věc mi utkvěla v paměti. Bylo zpívání u velického kostela v sobotu odpoledne, letos v režii obou sborů z Velké, žen Lipova a Javorníka se sólisty Martinem Prachařem a Magdalenou Maňákovou, které bylo věnované pověstem Horňacka v písni. Místa, ke kterým se pověsti a písni vážou, ony hrušky, mostky či pole jakoby najednou ožily, aby vydaly při zpěvu, proloženém vyprávěním, mnohdy až s nádechy hororu, svá tajuplná svědectví.

Hornácké slavnosti však nejsou pouze programy na Strážní hůrce, či zpívání před kostelem, jak by se snad někomu mohlo zdát, ale je to pestrá paleta vzájemně se prolínajících akcí, od tradičního jarmarku až po závěrečné zpívání na Kuželovském mlýně, mozaikou krojů, lidí a písní, která se utváří v každém stavení. Jsou to slavnosti, kterými žije nejenom celá obec Velká, ale i celé Horňacko, od nejmenších až po kmety, od hasičů až po starostu obce, či ředitele velické kordárny.

Nezbývá mi proto než se sklonit před všemi těmi pokoleními muzikantů, zpěváků a tanečníků, kteří se vždy koncem července spojují v mohutný krojovaný celek, aby prožili své Hornácké slavnosti.

*

Juchání v Tatrách

Jiřina Lacinová

Pravda – ona to nebyla tak úplně folklorní akce, jenže to by nebyli krúžkaři, aby takovou neudělali z čehokoliv...

Tak to jsme se po vzoru manželů Linhartových rozhodli letos také přihlásit na jejich oblíbený zájezd na Slovensko, který pořádá jedna menší lískovecká cestovka. Konal se 22. - 28.7. a směřoval do Vysokých, Nízkých a Západních Tater. Krúžkařů nás v menším autobuse rajzovalo 8 (+ tradiční krúžkařští psi Ferdík a Bertík), zbytek příjemní mladí lidé odjinud (většinou z Prahy). Co všechno jsme absolvovali a viděli, zde popisovat nebudu, ale fakt to

Kdo koho pokořil? My hory, nebo hory nás?

foto : J. Lacinová

stálo za to, dokonce i počasí bylo většinou příznivé (a pokud ne, vyměnila se turistika za kulturní výlety – což mně vyhovovalo ještě víc). Tužili jsme svaly, žhavili fotoaparáty (bylo proč - viz ukázka zde), a samozřejmě pilně zpívali (na dobytých vrcholech i jinde, takéž po večerech u vínka na základně -ubytovně v Liptovském Mikuláši). A při žinčici se taky nezpívalo špatně. Nevěříte?

*

Letní soustředění Slováčku (11. - 17.8.)

Každý rok v srpnu se děti ze Slováčku setkávají na letním táborovém soustředění. Letos jsme se vypravili do rekreačního střediska Vyhlídka u Blanska a sešlo se rekordních 85 účastníků – děti, rodiče a vedoucí.

Během 6 dnů se děti naučily nové písničky, základní kroky

Výlet na rozhlednu Veselice Podvrší

foto dodala J. Martinková

tanců i nová taneční pásma, které mohli diváci shlédnout na MFF Brno na konci prázdnin. Za jediný týden se vždycky udělá spousta práce, ze které můžeme čerpat po celý rok.

Vprostřed týdne jsme se vypravili na výlet na nedalekou rozhlednu Veselice Podvrší u Blanska.

Kromě náročného tréninkového programu na děti čekala celotáborová hra pod názvem Cesta kolem světa, při které se v družinkách objevila krásná spolupráce nejmladších dětí s těmi staršími. Rodiče se připojili do organizování her na jednotlivých světadílech s velkou chutí. Všichni jsme si týden krásně užili, a to je na tom to nejkrásnější.

Těšíme se už teď na ten příští.

*tetina Jitka Martinková
vedoucí souboru Slováček*

*

MFF Brno (1.-2.9.)

Souputníci, aneb přišli k nám z blízka i z daleka

Hana Dostálová

Je tomu již mnoho let, kdy každoročně koncem léta řada z nás plánuje dovolené, návštěvy příbuzných a přátel či jiné radovánky s ohledem na to, abychom se mohli zúčastnit programů Mezinárodního folkórního festivalu v Brně.

Již čtvrtéční večerní program nasadil vysokou laťku díky dvěma excelentním hudebním tělesům Brolnu a muzice VUS Ondráš, doprovázejícím vystoupení finalistů různých ročníků soutěže dětských zpěváků. Pestrost programu, skvělá pěvecká čísla, krásná hudba – takto lze ve stručnosti hodnotit celý večer.

Páteční program i sobotní průvod městem byly bohužel poznamenány nepřízní počasí, takže páteční večer někteří z nás strávili

v průjezdu Nové radnice u improvizovaného vystoupení souboru Olšava z Uherského Brodu a souboru Vysochaň z Hlinska. Sobotní průvod byl zrušen a někteří z nás, co jsme se v krojích a sváteční náladě dostavili před Novou radnici, jsme nakonec zakotvili v kavárně pod hodinami na kus řeči, trochu kávy i jiného pití.

Letošní festival byl výjimečný dvěma skutečnostmi. Jednak tím, že i náš soubor dostal po několika letech opět příležitost ukázat něco ze svého umění, dále tím, že jeden z nejkrásnějších programů Souputníci byl věnovaný nedožítým 80. narozeninám nezapomenutelného uměleckého vedoucího Slováckého krúžku i dalších souborů pana Jana Miroslava Krista. Více se o tomto programu nebudu rozepisovat – v dostatečné míře o něm informuje člověk nad jiné povolaný – Vašek Štěpánek.

Následující program nezahrnoval takový počet zahraničních souborů, na jaký jsme byli zvyklí z let minulých, ale o to byli

*MFF - Ujo Fajo s Romanou při sedlácké
foto: M. Čížková*

tanečníci i muzikanti kvalitnější. Mě osobně velmi zaujal soubor maďarský svými profesionálními výkony a radostí, s nímž tancoval. Mohl by být příkladem i našemu souboru.

V neděli program pokračoval, sama jsem viděla již jen podvečerní číslo zkombinované z vystoupení našich i zahraničních souborů. Festival je pro mě a věřím i řadu jiných místem, kde se setkávají přátelé nynější i dávní, kde možno shlédnout výsledky práce jiných souborů, kde se po skončení vystoupení beseduje o všem možném v některé z brněnských hospůdek.

Na závěr bych chtěla vyzdvihnout zejména nezměrné úsilí prezidenta festivalu Milana Zelinky, bez něhož a jeho „souputníka“ Jana Miroslava Krista by tento festival nebyl nikdy vznikl a který v panu Zelinkovi má důstojného pokračovatele. Aneb Mezinárodní folklórní festival 2012 je u konce, ať žije festival 2013.

*

Vinařovo okénko

O vývoji vinařství u nás - IV. část, aneb středověké vzestupy a pády vína

Mirek Dostál

„Král Karel s Buškem z Velhartic k dubovému zasedli si stolu, ti dva již mnohou číši pili spolu a zapěli si z plných plic.“

Budeme-li mluvit o středověkém vinařství, tak nemůžeme opomenout osobnost Karla IV., císaře římského a krále českého. Mladému Karlovi se dostalo jedinečného vzdělání a vychování na

francouzském dvoře, stal se panovníkem mnoha severoitalských měst, posléze markrabětem moravským, pak králem českým a římskoněmeckým, nakonec byl korunován za císaře římského. Své sídlo přenesl do Prahy, a s tím nastoupil nejenom v Praze, ale v celém království nebývalý rozkvět hospodářství. Ze svých pobytů ve Francii a Itálii si mimo jiné Karel přinesl znalosti z oblasti vinařství, dokonce sám nechal dovézt a osadit na našem území kvalitní sadbový materiál révy vinné z vyspělých vinařských oblastí svého dřívějšího působení. Jeho zásluhou se k nám dostaly mimo jiné i odrůdy burgundských vín, např. Pinot noir (rulandské modré).

Nejdůležitější však byl přínos Karla IV. v oblasti správy a práva. Byly zřízeny horenské registry, horenské soudy, např. v Hustopečích v r. 1362 byl zřízen zvláštní viniční řád. V Praze byly královským nařízením ustanoveny výhodné podmínky pro zakládání vinic v královském městě, a to včetně částečného osvobození zakladatelů vinic od berní. Svědčí to o zvláštní náklonnosti českého krále k pěstování vína. Byly taktéž prováděny kontroly kvality vína, byly stanoveny zásady a právní normy pro výrobu vína, např. byl dán zákaz víno kazit „sírou neb jinými škodlivými prostředky“.

Nemysleme si však, že před příchodem Karla IV. bylo vinařství v Čechách a na Moravě v nějakém žalostném stavu. Již od dob sv. Václava byla réva pěstována, z ní bylo vyráběno kvalitní víno zejména v klášterních komoditách, rozvinutý byl i obchod s vínem ve světských kruzích, zejména v místech velkých měst. Karel IV. však podpořil vinařství z královské moci a postaral se o jeho rozvoj především v Praze, která se stala hlavním vinařským městem království. Zatímco moravské vinařství bylo v péči především církevních řádů.

„*Inter arma silent musae*“ - mezi zbraněmi mlčí múzy, aneb kde řinčí zbraně, kultura se nedaří. Po vzestupu přichází pád, a to v podobě husitských bouří, které zachvátily země Koruny české. Mnohé vinice, kláštery i vinařská sídla vzaly za své. Došlo k útlumu

Vinice na Mikulovsku - na východním svahu Pálavy u Pavlova *foto M. Dostál*

obchodu s vínem a samozřejmě i k úpadku celkové kultury, do které kultivované pití vína bezesporu patří. Pád vinařství byl ukončen až za vlády Jiříka z Poděbrad, kdy rozloha českých a moravských vinic zhruba odpovídala dnešnímu stavu.

Další vzestup vinařství pokračoval i ve vrcholném období české renesance, za doby panování císaře Rudolfa II. Obecný vzestup hospodářství, hledání nových možností pro tvorbu majetku ze strany šlechtických panovníků, ale i měšťanstva, způsobil rozkvět řemeslné výroby, zemědělství, pivovarnictví, rybníkářství, ale také i vinohradnictví. R. 1590 císař Rudolf II. vydal instrukci o vinařství, která obsahuje 36 článků, jak nakládat s vínem. V instrukci se však již jasně odrážely nově vznikající problémy s nasyceností trhu, kdy

českým a moravským vínům konkurovala vína cizí, dále je patrná snaha o zajištění rentability i stability výnosů z vína. Mimo jiné se zde zakazuje míchání vín s víny cizího původu, dokonce i vín domácích, která by nezachovávala původní charakter vín. Jednalo se tedy o snahu o zavedení kvalitativní normy zajišťující původnost českých vín.

Pro moravské vinařství je důležitý vzestup moci pánů z Ditrichštejna. Především Jan Adam z Ditrichštejna, který se stal hofmistrem a tajným radou císaře Rudolfa II., využil své moci a nabytých prostředků ke koupi mikulovského panství a ve velkolepém stylu zde zakládal vinice a budoval panské sklepy, které pak naplňoval víny z naturálních berní. V té době již bylo moravské vinařství na takové úrovni, že vážně konkurovalo rakouským vinařům, což vedlo ke sporům řešeným až na úrovni císařského dvora. Bohužel po vzestupu následoval opět pád.

Ničivá třicetiletá válka znamenala ukončení rozmachu vinařství (ale i jiných oborů činnosti člověka) u nás a způsobila jeho další a mnohem hlubší úpadek. Na řadě vinic se po skončení války začaly pěstovat jiné plodiny. Mnozí vinaři byli vyvražděni nebo stíženi nakažlivými nemocemi, jiní se odstěhovali, jejich vinice zpustly a sklepy byly vydrancovány vojsky jednoho či druhého tábora. V historických pramenech se uvádí, že po třicetileté válce bylo na území Čech 11% pustých vinic, na území Moravy dle míst od 25% do 60%.

Z této katastrofy se naše vinařství vzpamatovalo až za sto let po ukončení války. Bylo to za vlády Marie Terezie a Josefa II. Tehdy již naše vinařství nastoupilo cestu k modernímu vinařství dnešního typu.

(Použitá literatura:

KRAUS, Vilém, Vinitorium Historicum, Radix, Praha 2009.

ŘEZNÍČEK, Vojtěch, Petr SALAŠ a Jan LUŽNÝ, Historie pěstování révy vinné v Čechách a na Moravě [online]. 2002 [cit. 2012-10-14]. Dostupné z: czechwines.cz
KRAUS, Vilém, Historický vývoj vinařství v datech. Wineofczechrepublic.cz. [online]. [cit. 2012-10-14]. Dostupné z: www.wineofczechrepublic.cz › ... › Historie a fakta › Vývoj vin)

*

Aktuality ze světa vinařů

Letošní vinařský rok bude patřit k těm lepším ročníkům z hlediska kvality vín, bohužel však vína bude celkově méně, projeví se to ve vyšších prodejních cenách vín.

Nižší úrodu způsobily jarní mrazy, které místy poškodily vinice způsobem, který lokálně vedl až k absenci některých odrůd. Na jiných lokalitách způsobilo nadměrné sucho nedostatečný nárůst hroznů. Výsledkem je snížená úroda odhadem na 80 % normálu. Řada vinařů řeší nedostatečné množství vlastního vína většími nákupy, což samozřejmě zvedá nákupní ceny hroznů. Do těchto těžkostí se přidává hrozba nekonceptního zavedení spotřební daně z vína, která by, v případě jejího zavedení, zvedla ceny o 10 až 30 % dle stávajícího cenového rozpětí.

Na druhou stranu již nyní se ukazuje dobrá kvalita mladých vín. Letos můžeme očekávat extraktivní plná vína s vyšším obsahem cukru a velice pěkným aroma. Pokud se vinařům také podaří udržet dostatečné množství kyselin ve víně, může se do budoucna jednat o jeden z vyhledávaných ročníků archivních vín.

Mirek Dostál

*

Receptář

Tašky (Strážnicko)

Suroviny:

500 g brambor, 1 kostka droždí, 120 g cukru (v případě slané náplně pouze 40 g), 300 ml mléka, 150 g tuku (máslo či sádlo), 750 g polohrubé mouky, 2 vejce, sůl.

Náplň:

sladká varianta – na tuku osmažená hrubá krupice a cukr – dle potřeby

slaná varianta – pomleté škarkey a sádlo – dle potřeby

Pracovní postup:

Brambory uvaříme ve slupce a necháme vychladnout. Po vychladnutí je oloupeme a nastroháme najemno. Připravíme si kvásek z kvasnic, trochy cukru a mléka. Rozehřejeme tuk, který roztřeme s bramborami a zbytkem cukru. Přidáme mouku, vzešlý kvásek, vejce, sůl a zaděláme tuhé těsto – při kynutí těsto řídne. Necháme kynout na teplém místě. Po vykynutí těsto rozdělíme na dva až tři díly, které vyválíme na výšku 1 cm. Plát potřeme rozpuštěným tukem a hustě posypeme osmaženou krupicí s cukrem. V případě slané varianty ho potřeme sádlem a posypeme škvarky. Plát zavíme a nakrájíme na asi 2 cm široké plátky a jednotlivě klademe na vymazaný plech a pečeme v dobře vyhřáté troubě na 200 stupňů do růžova.

Podáváme s hustou polévkou.

dodala JL

(Zdroj:

„Kuchařka tradičních pokrmů na Slovácku“ - Region Slovácko 2010)

A dobrou chuť!

Závěrem lidová pranostika

„Šimona, Judy (28.10.)

zima leze z půdy,

a nemá-li moci,

přijde na Vše svatý v noci.“

Na tomto čísle se podíleli: J. Lacinová, M. Dostál, autoři příspěvků.
Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav zveřejňovaných příspěvků.

Redakční uzávěrka příštího čísla je 31.1.2013.

Příspěvky zasílejte na adresu jir.lacinova@seznam.cz

Fotky zasílejte na adresu: dostal.mirda@seznam.cz

Krúžkozor vydává Slovácký krúžek v Brně

Vychází 3x ročně nákladem 100 kusů.

Je též publikován na www.kruzek.cz.

Odpovědný redaktor: Jiřina Lacinová

Autor obálky: Jaroslav Homola

za finanční podpory statutárního města Brna.

